

Základní škola Gutha-Jarkovského Kostelec nad Orlicí

Příloha č. 2 Preventivního programu školy

Školní program proti šikanování

(jako součást Preventivního programu ZŠ Gutha –Jarkovského Kostelec nad Orlicí,
zpracován dle metodického pokynu č.j. MŠMT-21149/2016)

Vypracovala: Mgr. Irena Bártová, školní metodik prevence

Účinnost od: 1. 9. 2017

Aktualizováno: 6. 10. 2024

Projednáno na provozní poradě 8. 10. 2024 (1. st.)

10. 2024 (2. st.)

Obsah

Cíl programu

Podoby šikany

Zákonná opatření

Komponenty programu

1. Zmapování situace – analýza a evaluace
2. Motivování pedagogů pro změnu
3. Vzdělávání a následné předávání informací mezi učiteli
4. Užší realizační tým
5. Postup při řešení šikanování
6. Primární prevence v třídních hodinách
7. Primární prevence ve výuce
8. Třídní hodina
9. Ochranný režim
10. Spolupráce s rodiči
11. Školní poradenské služby
12. Spolupráce se specializovanými zařízeními
13. Vztahy se školami v okolí

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany došlo či ne. Všichni pedagogičtí pracovníci musí vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce.

Podoby šikany

Přímá šikana

Nepřímá šikana

Kyberšikana,

Bliže - Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Čl. 2

Trestně-právní hledisko šikany

Bliže - Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Čl. 10

Komponenty programu

1. Zmapování situace – analýza a evaluace

- průběžná a soustavná diagnostika třídního klimatu pozorováním (všichni vyučující)
- 1x ročně, případně dle potřeby, diagnostika třídního klimatu pomocí nestandardizovaného dotazníku (třídní učitel, ŠMP)
- v případě podezření na již existující šikanu diagnostika prostřednictvím standardizovaného dotazníku (školní psycholog, pracovník PPP)
- provádění písemných záznamů z jednání se žáky, jejich zákonnými zástupci a z jednání výchovné komise zabývající se problematikou vztahů mezi žáky a zakládat tyto materiály (pedagog, účastníci se jednání)
- provádět evaluaci v rámci celé školy, u závažných případů jednotlivě v dané třídě (třídní učitel, ŠMP, VP, vedení školy)

2. Motivování pedagogů pro změnu

- seznámení se skutečným stavem šikany
- přijetí výskytu šikany (šikana v počátečním stupni se vyskytuje na všech školách)
- nechápat výskyt šikany jako osobní selhání pedagoga
- nepodceňovat skryté podoby šikany
- program proti školní šikaně chápat jako pomocný prostředek pro omezení nebo zmírnění projevů šikany ve škole
- předcházení šikany je úkol pro celý kolektiv, nejen pro jednotlivce
- v případě potřeby je vždy možné obrátit se o pomoc na ŠMP, výchovného poradce, školního psychologa a ředitele školy
- odborné semináře na téma šikana přinášejí učitelům zkvalitnění schopnosti pracovat s problematikou šikany

3. Vzdělávání a následné předávání informací mezi pedagogy

Dobrá komunikace jednotlivých pracovníků ZŠ a vedení ZŠ umožňuje pružně reagovat v krizových situacích.

Předávání informací:

- pravidelně - na poradách (4xročně)
- průběžně – kdokoli z pracovníků ZŠ zaznamená jakékoli příznaky nezdravých vztahů a nevhodného chování mezi žáky, ihned je sdělí třídnímu učiteli, výchovné poradkyni, metodikovi prevence nebo vedení ZŠ
- informace na webových stránkách ZŠ – pro pracovníky ZŠ, žáky, rodiče
- proškolení všech pracovníků ZŠ
- doplňování knihovny odbornými publikacemi, vzdělávací semináře
- Speciální vzdělávací semináře (pro výchovné poradce a metodika prevence) – předají informace ostatním na nejbližší poradě

Bliže - Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Příloha 7

Směrnice školy k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků

4. Užší realizační tým

- ředitel školy
- zástupci ředitele školy
- školní metodik prevence, koordinátor ŠMP pro 1. stupeň
- výchovný poradce

5. Postup při řešení šikanování

První pomoc při počáteční šikaně:	Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně:
<ol style="list-style-type: none">1. odhad závažnosti a formy šikany;2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi;3. nalezení vhodných svědků;4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory);5. ochrana oběti;6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:<ol style="list-style-type: none">a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);7. realizace vhodné metody:<ol style="list-style-type: none">a) metoda usmíření;b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s	<p>A. První (alarmující) kroky pomoci</p> <ol style="list-style-type: none">1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí <p>B. Příprava podmínek pro vyšetřování</p> <ol style="list-style-type: none">3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům <p>C. Vyšetřování</p> <ol style="list-style-type: none">7. rozhovor s obětí a informátory;8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků;

<p>agresorem a jeho rodiči);</p> <p>8. třídní hodina:</p> <p>a) efekt metody usmíření;</p> <p>b) oznámení potrestání agresorů;</p> <p>9. rozhovor s rodiči oběti;</p> <p>10. třídní schůzka;</p> <p>11. práce s celou třídou.</p>	<p>9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;</p> <p>10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)</p> <p>D. Náprava</p> <p>11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.</p>
---	--

Bliže - Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Příloha č. 6

6. Primární prevence v třídních hodinách

Třídní učitelé sledují vztahy ve třídě, podílí se na rozvoji pozitivních vztahů mezi žáky a na zlepšení třídního klimatu. Každá třída na začátku školního roku vypracuje svá „Pravidla třídy“ a řídí se jimi. Žáci jsou poučeni o tom, co je a co není šikana, na koho se mají obrátit, mají-li na šikana podezření třídní učitelé, výchovný poradce, metodik prevence, vedení ZŠ, dozory).

7. Primární prevence ve výuce

Téma prevence šikanování je zapracováno do jednotlivých předmětů (především prvouka, občanská a rodinná výchova, výchova ke zdraví, tělesná výchova, výtvarná

výchova). Učitelé se soustředí na rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky, pracují s pravidly třídy a dynamikou třídního kolektivu, spoluvytvářejí bezpečné prostředí školy.

8. Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Učitelé provádějí prevenci o přestávkách a při všech činnostech organizovaných školou (exkurze, výlety, vycházky, školní družina). ZŠ organizuje adaptační pobyty pro žáky 6. tříd, kde se zaměřuje na budování zdravých vztahů mezi žáky ve třídách a obsahově i na prevenci negativních jevů.

ŠMP zajišťuje preventivní programy práce s dětmi prostřednictvím externích organizací a lektorů i prostřednictvím pedagogů školy.

Žáci mají možnost využívat schránku důvěry (kontroluje ŠMP), konzultace ŠMP, výchovné poradkyně, sociálního pedagoga a e-mailových adres pracovníků školy.

9. Ochranný režim

Školní řád stanovuje pravidla chování ve škole, zakazuje násilí žáků vůči spolužákům a stanovuje způsob potrestání.

V souladu s pracovním řádem je zajištěn kvalitní dohled pedagogů o přestávkách, před začátkem vyučování, a to hlavně v prostorách, kde k šikanování již došlo nebo kde by k němu mohlo docházet.

Žáci jsou o nebezpečnosti šikany a její intolerance školou poučeni třídními učiteli.

10. Spolupráce s rodiči (vhodný způsob seznámení s nekompromisním postojem školy vůči šikaně, například na webových stránkách, pomocí informativního dopisu a při třídních schůzkách);

Rodiče jsou průběžně seznamováni s aktivitami ZŠ na webových stránkách školy a prostřednictvím Edu page.

Pravidelné schůzky s rodiči a možnost kontaktovat kohokoli z pedagogických pracovníků ve škole po předchozí domluvě.

Preventivní program školy i program proti šikanování jsou přístupny na webu školy.

11. Školní poradenské služby;

Školní metodik prevence: Mgr. Irena Bártová, konzultační hodiny po domluvě

Výchovný poradce: Mgr. Romana Tomanová, konzultační hodiny po domluvě

Kariérový poradce: Mgr. Petr Málek, konzultační hodiny po domluvě

Sociální pedagog: Mgr. Pavla Řeháková

12. Spolupráce se specializovanými zařízeními;

název	kontakt
Pedagogicko-psychologická poradna RK	494 535 476; 775 235 476
OSPOD	773 781 183, 494 337 208
Městská policie KNO	494 321 026
Policie ČR Obvodní oddělení KNO	974 536 711
Metodik prevence při PPP RK	494 535 476; 775 235 476
Dětský diagnostický ústav HK	495 211 809
Středisko výchovné péče HK	495 211 809
Krajský školský koordinátor prevence	495 817 219

13. Vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, kdy se jí účastní žáci z různých škol).

.....
Mgr. Jirí Němec, ředitel školy